

Postbus 234
7300 AE Apeldoorn
088 310 4000
info@vnog.nl
www.vnog.nl

Gemeente Hattem
T.a.v. mevrouw I. Klein Teeselink
Postbus 93
8050 AB HATTEM

Datum : 16 september 2025
Uw kenmerk : -
Ons kenmerk : 23-66279/25-102434/TS/CG
Behandeld door : T. Spijkers
Afschrift aan : inakleinteeselink@hattem.nl
Bijlage(n) : -
Onderwerp : Aanvullende stukken externe veiligheid herontwikkeling Geldersedijk 28 Hattem.

Geachte mevrouw Teeselink,

Op 31 juli 2025 heeft u ons advies gevraagd met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkeling aan de Geldersedijk 28 Hattem. Het plan betreft de realisatie van 38 appartementen/verandawoningen en 385 m² horeca. VNOG heeft in 2023 ook geadviseerd over deze ontwikkeling. In deze brief geven wij een geactualiseerd advies over omgevingsveiligheid (externe veiligheid) onder de huidige wet- en regelgeving (Omgevingswet). Voor deze ontwikkeling is een wijziging in het omgevingsplan nodig. In deze brief en bijlage leest u ons advies.

Waar hebben wij naar gekeken

Bij een ruimtelijke ontwikkeling is het bereiken en in stand houden van een veilige fysieke leefomgeving het uitgangspunt. In dit advies hebben wij integraal gekeken naar het aspect omgevingsveiligheid. Dit omvat op de eerste plaats de risico's die relevant zijn bij het transport, de productie, de opslag en het gebruik van gevaarlijke stoffen. Tot omgevingsveiligheid rekenen we op de tweede plaats andere thema's die invloed hebben op de veilige fysieke leefomgeving. Het gaat dan met name om de thema's veilige energietransitie en klimaatveiligheid. Ook brandveiligheidsaspecten nemen we mee in onze advisering.

Op basis van risico's, scenario's en interventiemogelijkheden zijn we tot het volgende advies gekomen. Door dit op te volgen, verkleint u de kans op calamiteiten, of - als er zich toch een ongeluk voordoet - beperkt u de gevolgen.

Advies

Wij adviseren u onderstaande adviezen te verwerken in uw besluitvorming:

1. **Eerder uitgebracht advies VNOG;** Wij adviseren om het eerder uitgebrachte advies van VNOG (23-66279/23-091699/MB/JT) voor zover nog niet verwerkt, alsnog mee te nemen in uw besluit.
2. **Bevorderen zelfredzaamheid:** De zelfredzaamheid van aanwezigen dient zoveel mogelijk te worden vergroot, bijvoorbeeld door bewoners actief te informeren over vluchtroutes en een handelingsperspectief bij incidenten. Bij de relevante scenario's zijn de mogelijkheden van de hulpverleningsdiensten beperkt als het gaat om redden van personen. Dit onderstreept het belang van individuele zelfredzaamheid.
3. **Overstromingsrisico's:** Ons advies is bij het Waterschap / Rijkswaterstaat te rade te gaan met betrekking tot de overstromingsrisico's en eventuele mogelijke maatregelen.
4. **Verantwoording groepsrisico:** Het plangebied ligt in een brand-, explosie- en gifwolk-aandachtsgebied. Het is aan de gemeente om een afweging te maken van het groepsrisico (de kans dat 10 of meer personen overlijden bij een incident). Deze groepsrisicoafweging ontbreekt en eventuele maatregelen zijn nog onbekend. Gelet op de nabijheid van de risicobronnen op enkele meters van het plangebied is dit bijzonder van belang. Hoewel de kans op een incident klein is, zijn de gevolgen bij een calamiteit zeer ingrijpend. Wij adviseren u daarom om een weloverwogen gemotiveerde keuze te maken over de wenselijkheid.

In bijlage I van deze brief vindt u de bijbehorende scenario's en effecten van deze risicobronnen en het uitgangspunt voor wat het betekent voor desbetreffende gebruiksfuncties. Daarnaast worden de voorgestelde maatregelen en het bijbehorende restrisico toegelicht.

Tot slot

We vertrouwen erop dat wij u met dit advies van dienst zijn geweest. Heeft u vragen over het advies of wilt u overleggen? Neem dan gerust contact op met T. Spijkers via telefoonnummer 088-3106434. of per e-mail t.spijkers@vnog.nl.

We ontvangen graag een terugkoppeling van u over wat u met ons advies gedaan heeft. Dit is van groot belang om ons operationeel goed voor te bereiden. Mocht u afwijken van het advies, dan ontvangen wij graag een motivatie.

Met vriendelijke groet,

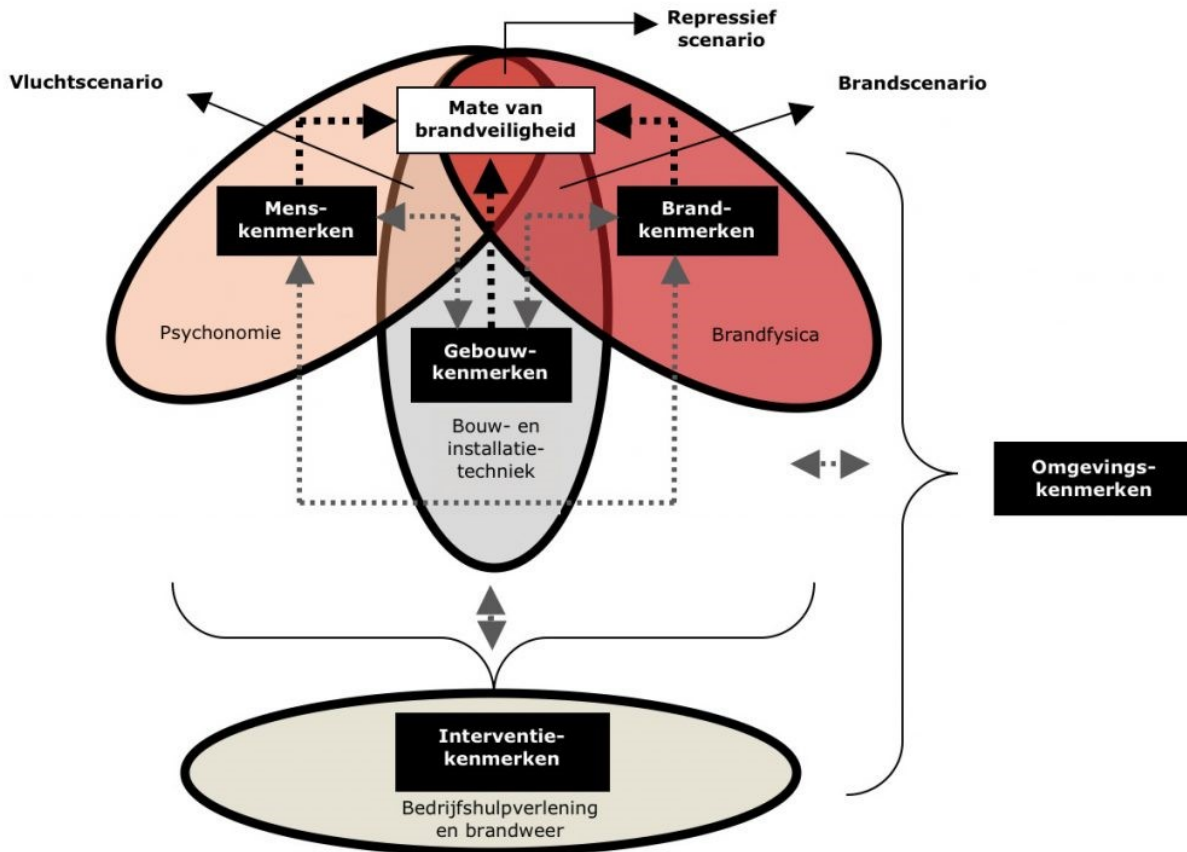
Namens het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland,

H. Eshuis
Teamleider Omgevingsveiligheid

Bijlage I – Advies omgevingsveiligheid

Bij het beoordelen van dit plan hebben wij de veiligheidsrisico's in beeld gebracht aan de hand van mogelijke scenario's. Dit doen wij op basis van risicogericht werken en met behulp van het kenmerkenschema. De mate van veiligheid wordt bepaald door het samenspel van de kenmerken in het schema. Door deze kenmerken te beschrijven worden scenario's geformuleerd waarmee de aanwezige risico's kunnen worden vastgesteld.

Figuur 1- Kenmerkenschema, NIPV

Omschrijving ontwikkeling

Het plan betreft de realisatie van 38 appartementen/verandawoningen en 385 m² horeca aan de Geldersedijk 28 in Hattem.

Analyse risico

Omgevingskenmerken

De geografische ligging van deze ontwikkeling is medebepalend voor de fysieke veiligheid. Voor deze ontwikkeling zijn onderstaande omgevingskenmerken van toepassing.

- Het plangebied ligt langs de IJssel, waarbij sprake is van een overstromingsrisico.
- Het betreft een landelijke gebied.
- Diverse risicobronnen in de omgeving: buisleiding, spoorlijn, weg en rivier.

Gebouwkenmerken

De inrichting van een gebouw, evenals de bouw- en installatietechnische voorzieningen ervan zijn van invloed op het veiligheidsniveau. Binnen dit object zijn de volgende gebouwkenmerken te onderscheiden.

- Een woonfunctie en bijeenkomstfunctie zijn de voorgestelde gebruiksfuncties.
- Verdere ontwerp is nog onbekend.

Menskenmerken

Het (te verwachten) menselijk gedrag is van invloed op de mate van brandveiligheid. Het gaat hierbij om zowel sociale als persoonlijke factoren. Onderstaande menskenmerken zijn van toepassing.

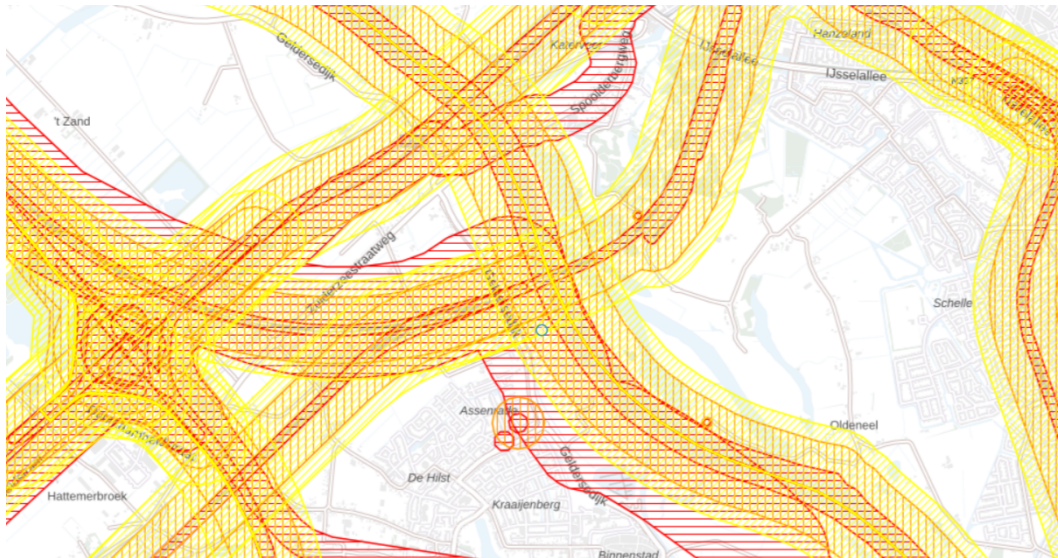
- Menskenmerken nog onbekend.

Incidentkenmerken/risicobronnen

Incidentkenmerken beschrijven de effecten die worden veroorzaakt door het falen van een risicobron, wat kan leiden tot brand, explosie of het vrijkomen van gevaarlijke stoffen in het plangebied.

Risicobronnen worden beschouwd als relevant wanneer het invloedsgebied en/of het effect van de risicobron (deels) binnen het plangebied ligt. In of nabij het plangebied zijn de volgende risicobronnen aanwezig:

- Hogedruk aardgasleiding (A-655).
- Spoorlijn Weesp- Zwolle (route 40).
- Spoorlijn Putten – Hattem (route 360).
- Geldersedijk (geen basisnetroute).
- IJssel (Basisnetroute).

Figuur 2- Uitsnede Portaal Atlas Veiligheid (12-09-2025)

Interventiekenmerken

De respons van de brandweer voor redding en brandbeheersing, evenals de inzet van een interne hulpverleningsorganisatie, zijn van invloed op de mate van brandveiligheid. Voor dit object zijn onderstaande interventiekenmerken van toepassing.

- Bereikbaarheid.
- Bluswatervoorziening.
- Interne hulpverlening (vluchtplan / ontruimingsplan).

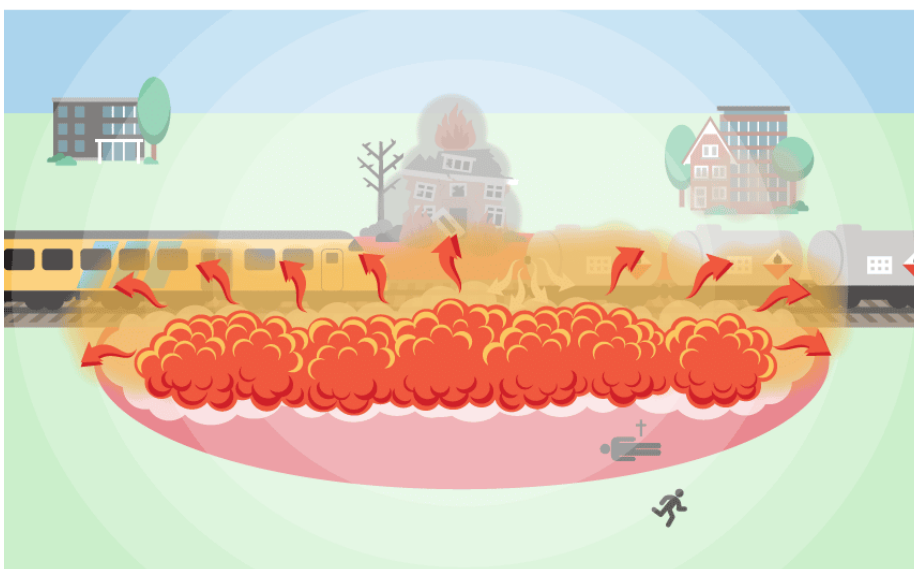
Scenario's en bijbehorende risico's

In de aanvraag en op basis van de kenmerken uit het kenmerkschema zien wij de volgende scenario's met de bijbehorende risico's.

- Plasbrand benzine binnenvaarttanker: Een plasbrand ontstaat doordat de tank van een binnenvaarttanker openscheurt na bijvoorbeeld een aanvaring. Ontsteking van de plas leidt tot een korte en hevige brand. De effecten van een plasbrand zijn warmtestraling en rook. Hierdoor kunnen slachtoffers, schade en brand inde omgeving ontstaan. Dit risico is ook aanwezig bij het spoor.
- Gaswolkexplosie ketelwagen: Deze wordt veroorzaakt doordat na bijvoorbeeld een botsing de afsluiter van een ketelwagen afbreekt. Ontsteking leidt tot een kortdurende vlammenzee. Als de gaswolk bij het ontbranden niet vrij kan expanderen ontstaat er een gaswolkexplosie. De effecten van een gaswolkexplosie kunnen slachtoffers en schade in de omgeving veroorzaken. Deze situatie kan zich ook voordoen op de IJssel.
- Ketelwagen giftige wolk: Door een ongeval op bijvoorbeeld het spoor kan een afsluiter afbreken. Hierdoor kan er een giftige stof vrijkomen, bij verdamping ontstaat er een giftige wolk die snel kan verspreiden. Hoge concentraties kan vergiftiging veroorzaken.

Figuur 3- (Plasbrand binnenvaarttanker), NIPV

Figuur 4- (Ketelwagen, gaswolkexplosie), NIPV

Figuur 5- (Ketelwagen, Giftige wolk), NIPV

Restrisico

Het uitvoeren van de benoemde maatregelen onder het kopje 'advies' hebben een positief effect op de veiligheid. Veel risico's worden met deze maatregelen verkleind of weggenomen. De huidige en toekomstige situatie vallen met het beschreven scenario binnen het repressief handelingsperspectief van VNOG. Risico's kunnen echter nooit geheel worden weggenomen. Bij het ergst mogelijke scenario is het effectgebied van risicobronnen vaak groter dan het plangebied. In die gevallen stijgt het incident boven de repressieve mogelijkheden van VNOG uit. De hulpbehoefte is dan groter dan hetgeen VNOG aan hulp kan bieden. Het is aan het bevoegd gezag om het belang van de ruimtelijke ontwikkeling te wegen, in combinatie met de door VNOG geadviseerde maatregelen en dan te beslissen of het restrisico geaccepteerd wordt.

Bijlage II – Aspecten in relatie tot de veilige fysieke leefomgeving

Naast het aspect omgevingsveiligheid zijn er verschillende andere factoren die bijdragen aan een veilige fysieke leefomgeving. Elk van deze aspecten speelt een rol in het beschermen van zowel de mens als de natuur tegen mogelijke risico's. Ze zijn met elkaar verweven en dragen gezamenlijk bij aan het creëren van een omgeving die niet alleen veilig is, maar ook duurzaam en toekomstbestendig.

Bereikbaarheid, opstelplaats en bluswatervoorzieningen

De ontwikkeling heeft invloed op zowel de bereikbaarheid als de omgeving van het plangebied. In geval van een calamiteit moeten hulpdiensten de locatie kunnen bereiken en zich opstellen. Volgens de plankaart bij het initiatief blijkt dat de locatie goed bereikbaar is. Uit onze operationele informatie blijkt ook dat de bluswatervoorzieningen in overeenstemming zijn met de toekomstige plannen en het toekomstige brandrisico.

(Figuur 4- Bluswatervoorzieningen omgeving, bron: Geoviewer VNOG)

Brandveiligheidsaspecten

De uitvoering van het plan moet de realisatie van woonfuncties en een bijeenkomstfunctie mogelijk maken. De (concept-) bouwtekeningen van het initiatief zitten, behoudens een overzichtstekening, niet bij de aangeleverde gegevens. Op voorhand willen wij alvast meegeven aandacht te hebben voor de brandveiligheid. Het plan dient in basis dan ook te voldoen aan de eisen van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

Brandveiligheid is overigens ook een punt van aandacht bij het plaatsen van zonnepanelen. Een slechte of verkeerde installatie kan het brandrisico verhogen. Daarom vragen wij uw aandacht hiervoor bij de behandeling van de aanvraag voor de omgevingsvergunning.

Energietransitie

De energietransitie betekent een toenemende mate van het gebruik van nieuwe vormen van energie, zoals windturbines en zonneparken. Samen met energieopslag in batterijen en gebruik en opslag van waterstof en LNG, behoren deze aspecten vanwege hun risico's ook tot omgevingsveiligheid. Dat is dan ook de reden dat wij het hier ter sprake brengen. Indien er in een alternatieve energievoorziening wordt voorzien, dan wil VNOG graag betrokken worden bij de planvorming.

Klimaatveiligheid

Klimaatverandering brengt toenemende risico's met zich mee, zoals extreem weer, hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen. Klimaatadaptatie omvat maatregelen die de leefomgeving weerbaarder maken tegen de gevolgen van klimaatverandering. Hoewel deze maatregelen veel voordelen bieden, kunnen ze ook nieuwe uitdagingen met zich meebrengen. Een goed voorbeeld hiervan zijn groene daken en gevels, die steeds vaker worden toegepast vanwege hun positieve impact op waterbeheer, temperatuurregulatie en biodiversiteit. Ze kunnen echter ook brandrisico's met zich meebrengen, of om een andere manier van brandbestrijding vragen. Vanwege de groeiende populariteit en de diverse aandachtspunten die hierbij komen kijken, vragen wij uw aandacht voor deze ontwikkeling.

In geval van de ruimtelijke ontwikkeling aan de Geldersedijk 28 in Hattem is er een groot risico op overstroming. Volgens de Klimateffectatlas is één keer per 30 jaar de kans op een waterdiepte van 50 cm.

De reden dat wij aandacht vragen voor wateroverlast is dat de wegen in het plangebied begaanbaar moeten blijven voor hulpdiensten. Bij ondergelopen straten kunnen ambulances al problemen ervaren bij 15 cm water op straat. Daarnaast zijn de contouren van de wegen niet meer zichtbaar en komen putdeksels omhoog, waardoor verschillende risico's ontstaan. Ons advies is bij het Waterschap/Rijkswaterstaat te rade te gaan met betrekking tot de overstromingsrisico's.

Gezondheid

De GHOR is onderdeel van VNOG en zij adviseert eveneens bij ruimtelijke ontwikkelingen om een adequate (geneeskundige) hulpverlening te kunnen borgen. Ook voor haar is een goede bereikbaarheid van ambulances van belang. Voor ambulances is het namelijk niet alleen van belang om zo snel mogelijk bij de (recreatie)woningen te kunnen komen, maar ook om zo snel mogelijk weer weg te kunnen rijden zonder hinder te ondervinden van andere (hulpverlenings-) voertuigen.

Voor ambulances geldt verder dat zij dichtbij de woningen geparkeerd kunnen worden. Obstakels op de weg, de stoep en het terrein dienen dus zodanig te worden ingericht dat ambulances snel en goed bij de woningen kunnen komen. Het beperken van trappen, paaltjes, drempels, grote bloembakken, e.d. draagt bij aan een goede bereikbaarheid van de woningen voor ambulances en brancards. Ook is een eenduidige, duidelijke bewegwijzering van belang, waarbij borden en nummers zodanig zijn geplaatst, dat bij een calamiteit in/bij woningen duidelijk is waar de hulpverleners naar toe moeten. De GHOR heeft in eerder stadium al geadviseerd over deze ruimtelijke ontwikkeling.

Bijlage III - Wettelijk kader

Omgevingswet

In de Omgevingswet is een groot aantal vigerende wetten opgenomen die relevant zijn voor omgevingsveiligheid. In het kader van omgevingsveiligheid zijn het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) relevant.

De Omgevingswet geeft het bevoegd gezag instructieregels voor het omgevingsplan. In paragraaf 5.1.2 Bkl staan regels in relatie tot omgevingsveiligheid. Daarin staat onder andere aangegeven dat het bevoegd gezag rekening moet houden met het plaatsgebonden risico en de aandachtsgebieden. In artikel 5.14 Bkl wordt specifiek opdracht gegeven aan de gemeenten om bij het vaststellen van een omgevingsplan een keuze te maken in het aanwijzen van een voorschriftengebied.

Wet veiligheidsregio's (Wvr)

De Wet veiligheidsregio's (Wvr) beschrijft wat behoort tot brandweezorg (Wvr, art. 3):

- a. het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt;
- b. het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand.

VNOG adviseert het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald (Wvr, art 10).

De GHOR (Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio) is als onderdeel van de veiligheidsregio belast met de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening en met de advisering van andere overheden en organisaties op dat gebied (Wvr, art. 1).

De GHOR inventariseert de risico's van rampen en crisis en adviseert gevraagd en ongevraagd het bevoegd gezag hierover (Wvr, art. 10 en 14).

Bijlage IV – gebruikte documenten

De beoordeling heeft plaatsgevonden op basis van onderstaande aangeleverde gegevens:

- 22179-A004 Bijlage 9 Externe veiligheid